

บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจ
ปรับเป็นพินัยและการปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมีหนังสือ ที่ พม ๐๕๐๒/๓๕๙ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวรับผิดชอบดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ อันเป็นกฎหมายตามบัญชีที่ ๑ ลำดับที่ ๘๗ ทำพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ กำหนดให้ผู้ใดเข้าติดต่อ ชักชวน แนะนำตัว ติดตาม หรือรับเร้าบุคคลตามถนน หรือสาธารณสถาน หรือกระทำการดังกล่าวในที่อื่นใด เพื่อการค้าประเวณีอันเป็นการเปิดเผยและน่าอับอายหรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งพันบาท โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวพบข้อจำกัดการปรับเป็นพินัยกรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กระทำความผิดทางพินัยเป็นคนต่างด้าว คือ เมื่อส่งเอกสารไปตามที่อยู่ที่ได้แจ้งไว้กับหน่วยงานของรัฐแล้ว ไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับส่งเอกสารกลับไปเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากไม่มีผู้รับ ผู้รับย้ายที่อยู่ หรือไม่สามารถติดต่อได้ และกรณีที่ไม่มีข้อมูลที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งในกรณีที่ข้อมูลการเดินทางเข้า-ออก ราชอาณาจักรไทย เป็น “ขาออก” ทำให้ไม่สามารถติดต่อและส่งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดให้แก่คนต่างด้าวผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กระทำความผิดนั้นได้ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจึงขอหารือ ดังต่อไปนี้

๑. ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ได้มีการออกคำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ ๑๘/๒๕๔๐ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๐ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ แต่งตั้งข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรยศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจะเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ เพื่อแต่งตั้งข้าราชการตำรวจซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้หรือไม่

(๒) หากสามารถแต่งตั้งได้ จะสามารถแต่งตั้งได้เฉพาะข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรยศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้นหรือสามารถแต่งตั้งข้าราชการตำรวจชั้นยศอื่นได้

(๓) หากไม่สามารถแต่งตั้งได้ จะมีแนวทางหรือบทบัญญัติของกฎหมายใดที่จะสามารถแต่งตั้งให้ข้าราชการตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายนี้ได้

๒. เมื่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยในความผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับปรับเป็นพินัยของกองคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริและครอบครัว ๘ แห่ง สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ๔ แห่ง ในสังกัดกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ๗๖ จังหวัด ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับต่ำกว่าชำนาญการ หรือเป็นข้าราชการตำรวจ พบการกระทำความผิด จะสามารถเก็บรวบรวมใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา เพื่อนำข้อมูลนั้นไปใช้แจ้งเหตุในการกระทำความผิดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ เช่น กรณีการขอตรวจบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทาง หรือการถ่ายภาพบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทางของผู้ถูกกล่าวหา กรณีการถ่ายภาพขณะกระทำความผิดตามมาตรา ๕ หรือกรณีการนำตัวผู้ถูกกล่าวหาไปยังสถานีตำรวจโดยผู้ถูกกล่าวหายินยอม

๓. กรณีคนต่างด้าวเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือเป็นผู้กระทำความผิดที่ยังไม่ได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยในความผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ เพื่อประโยชน์ในการติดตาม เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยสามารถส่งรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อนำเข้าสู่ระบบบัญชีเฝ้าดู (Watch List) ได้หรือไม่ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพบตัวบุคคลดังกล่าว จะได้ประสานแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการตามกฎหมายให้เสร็จสิ้นกระบวนการ

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สรุปได้ว่า เนื่องจากข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรยศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามคำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่ ๑๘/๒๕๔๐ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๐ โดยมีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๓๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ แต่การดำเนินการปรับเป็นพินัยผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ นั้น ข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ทำให้ข้าราชการตำรวจต้องส่งเรื่องการกระทำความผิดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ

^๑มาตรา ๓๙ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการในเวลากลางวันและกลางคืนเพื่อตรวจตราการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) นำผู้ถูกล่อลวงหรือถูกบังคับให้ทำการค้าประเวณีซึ่งยินยอมให้นำตัวไปรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพส่งพนักงานสอบสวนเพื่อพิจารณาดำเนินการหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ โดยให้ความความในมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับกับการส่งตัวผู้ค้าประเวณีไปรับการดูแลในสถานแรกรับด้วยโดยอนุโลม

^๒มาตรา ๕ ผู้ใดเข้าติดต่อกับ ชักชวน แนะนำตัว ติดตาม หรือรับเฝ้าบุคคลตามถนนหรือสาธารณสถาน หรือกระทำการดังกล่าวในที่อื่นใด เพื่อการค้าประเวณีอันเป็นการเปิดเผยและนำอับอายหรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งพันบาท

สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อดำเนินการปรับเป็นพินัย โดยในทางปฏิบัติ ที่ผ่านมา หากผู้กระทำความผิดทางพินัยเป็นคนไทยและอยู่ในราชอาณาจักร เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว สามารถดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ แต่กรณีผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวซึ่งค้าประเวณี ในราชอาณาจักรไม่ได้แจ้งข้อมูลที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อแก่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ทำให้สำนักงาน ตรวจคนเข้าเมืองไม่มีข้อมูลสถานที่ติดต่อของคนต่างด้าวกลุ่มนี้ จึงเกิดความล่าช้าในการดำเนินการ ปรับเป็นพินัยและทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยไม่สามารถดำเนินการปรับเป็นพินัย ได้ทันก่อนที่คนต่างด้าวผู้นั้นจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจึงเห็นสมควรเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์พิจารณาแต่งตั้งข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการปรับเป็นพินัยกรณีคนต่างด้าวเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือเป็นผู้กระทำความผิดทางพินัย รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจะประสานกับ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง โดยแจ้งข้อมูลของผู้กระทำความผิดทางพินัยให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง นำเข้าสู่ระบบบัญชีเฝ้าดู (Watch List) และเมื่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพบตัวคนต่างด้าวผู้นั้น จะได้แจ้งให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาข้อหาหรือประกอบกับข้อเท็จจริง เพิ่มเติมดังกล่าวแล้ว เห็นสมควรกำหนดประเด็นข้อหาหรือเป็นสามประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจะเสนอรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามคำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ ๑๘/๒๕๔๐ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๐ ให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ในกรณีที่คนต่างด้าวเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือเป็น ผู้กระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ได้หรือไม่ เห็นว่า ประเด็นนี้เป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจ ปรับเป็นพินัยในกรณีที่คนต่างด้าวเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือเป็นผู้กระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ไม่สามารถติดต่อและส่งเอกสารตามที่ กฎหมายกำหนดไปยังคนต่างด้าวดังกล่าว ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ ประกอบกับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ออกประกาศกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๖ และประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ โดยไม่ได้กำหนดให้ข้าราชการตำรวจเป็นผู้มีอำนาจปรับ เป็นพินัย

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

เมื่อพิจารณามาตรา ๑๔^๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งกำหนดให้ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้กำหนดว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยไว้ ให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด และมาตรา ๑๔ วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดที่มีใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยมิได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้ดำเนินการปรับเป็นพินัย ทั้งนี้ ตามแนวทางการเห็นคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยซึ่งได้วินิจฉัยไว้ในเรื่องเสรีจที่ ๖๓๖/๒๕๖๖^๕ เรื่องเสรีจที่ ๘๘๖/๒๕๖๖^๖ เรื่องเสรีจที่ ๑๕๑๕/๒๕๖๖^๗ และเรื่องเสรีจที่ ๖๘๔/๒๕๖๗^๘

กรณีตามข้อหารือนี้ แม้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าข้าราชการตำรวจตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๙^๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ที่กำหนดว่า พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจเข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการในเวลากลางวันและกลางคืน เพื่อตรวจตราการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และนำผู้ถูกล่อวงหรือถูกบังคับให้ทำการค้าประเวณีซึ่งยินยอมให้นำตัวไปปรับ การคุมครองและพัฒนาอาชีพส่งพนักงานสอบสวนเพื่อพิจารณาดำเนินการหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินการต่อไป ย่อมเห็นได้ว่ามิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามมาตรา ๕^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ ดังนั้น กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจึงไม่อาจเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อแต่งตั้งข้าราชการตำรวจดังกล่าวให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ

^๔มาตรา ๑๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด

ในการกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดที่มีใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ วรรคสาม และถ้าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้ แต่ถ้าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องกำหนดให้การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคน

^๕บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

^๖บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๕๖

^๗บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามกฎหมายที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรมการขนส่งทางบก

^๘บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยและการนำเงินค่าปรับเป็นพินัยส่งเข้ากองทุนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี^{๑๑} และสมควรที่จะแก้ไขปัญหานี้ด้วยการประสานความร่วมมือระหว่างกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไป

ประเด็นที่สอง ในกรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐซึ่งไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยในความผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ เป็นเจ้าหน้าที่กองคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว และสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ในสังกัดกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับเป็นพินัยและดำรงตำแหน่งต่ำกว่าระดับชำนาญการ (เจ้าหน้าที่อื่นของกระทรวง) หรือเป็นข้าราชการตำรวจ หากพบการกระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๕ ดังกล่าว จะสามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อนำข้อมูลนั้นไปใช้แจ้งเหตุในการกระทำความผิดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้หรือไม่

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเจ้าหน้าที่อื่นของกระทรวงพบการกระทำความผิดทางพินัย ข้อ ๔^{๑๒} แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเอง มีการกล่าวหา หรือความปรากฏด้วยวิธีอื่นใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยมิชักช้า โดยในกรณีที่ความปรากฏต่อข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ ทั้งนี้ เพื่อให้เริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริง และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่อื่นของกระทรวงดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงแทนตามข้อ ๕ (๒)^{๑๓} แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวแล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่อื่นของกระทรวง พบการกระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๕^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ จึงสามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อนำข้อมูลนั้นไปใช้แจ้งเหตุในการกระทำความผิดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยได้ โดยการแสวงหาข้อเท็จจริงย่อมหมายความรวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางพินัย เพื่อให้รู้ว่ามีหรือไม่มีและใครเป็นผู้กระทำความผิด และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเสนอพยานหลักฐานใด ๆ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตน ก็จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ในสำนวน

^{๑๑}ข้อเท็จจริงตามข้อหาเรื่องนี้แตกต่างจากกรณีตามเรื่องเสรีจที ๑๕๑๕/๒๕๖๖ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกบัญญัติให้ข้าราชการตำรวจเป็นเจ้าพนักงานจราจร อันเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

^{๑๒}ข้อ ๔ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้น ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเอง มีการกล่าวหา หรือความปรากฏด้วยวิธีอื่นใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเริ่มการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยมิชักช้า

ในกรณีที่ความตามวรรคหนึ่งปรากฏต่อข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ

^{๑๓}ข้อ ๕ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐) ๒๑) ๒๒) ๒๓) ๒๔) ๒๕) ๒๖) ๒๗) ๒๘) ๒๙) ๓๐) ๓๑) ๓๒) ๓๓) ๓๔) ๓๕) ๓๖) ๓๗) ๓๘) ๓๙) ๔๐) ๔๑) ๔๒) ๔๓) ๔๔) ๔๕) ๔๖) ๔๗) ๔๘) ๔๙) ๕๐) ๕๑) ๕๒) ๕๓) ๕๔) ๕๕) ๕๖) ๕๗) ๕๘) ๕๙) ๖๐) ๖๑) ๖๒) ๖๓) ๖๔) ๖๕) ๖๖) ๖๗) ๖๘) ๖๙) ๗๐) ๗๑) ๗๒) ๗๓) ๗๔) ๗๕) ๗๖) ๗๗) ๗๘) ๗๙) ๘๐) ๘๑) ๘๒) ๘๓) ๘๔) ๘๕) ๘๖) ๘๗) ๘๘) ๘๙) ๙๐) ๙๑) ๙๒) ๙๓) ๙๔) ๙๕) ๙๖) ๙๗) ๙๘) ๙๙) ๑๐๐)

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐) ๒๑) ๒๒) ๒๓) ๒๔) ๒๕) ๒๖) ๒๗) ๒๘) ๒๙) ๓๐) ๓๑) ๓๒) ๓๓) ๓๔) ๓๕) ๓๖) ๓๗) ๓๘) ๓๙) ๔๐) ๔๑) ๔๒) ๔๓) ๔๔) ๔๕) ๔๖) ๔๗) ๔๘) ๔๙) ๕๐) ๕๑) ๕๒) ๕๓) ๕๔) ๕๕) ๕๖) ๕๗) ๕๘) ๕๙) ๖๐) ๖๑) ๖๒) ๖๓) ๖๔) ๖๕) ๖๖) ๖๗) ๖๘) ๖๙) ๗๐) ๗๑) ๗๒) ๗๓) ๗๔) ๗๕) ๗๖) ๗๗) ๗๘) ๗๙) ๘๐) ๘๑) ๘๒) ๘๓) ๘๔) ๘๕) ๘๖) ๘๗) ๘๘) ๘๙) ๙๐) ๙๑) ๙๒) ๙๓) ๙๔) ๙๕) ๙๖) ๙๗) ๙๘) ๙๙) ๑๐๐)

(๒) ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนก็ได้

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

การแสวงหาข้อเท็จจริง ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖^{๑๔} แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว อนึ่ง การมอบหมายเจ้าหน้าที่อื่นของกระทรวงเพื่อดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีนี้สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในระดับที่ไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการ เหมือนดังเช่นกรณีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีข้าราชการตำรวจเป็นผู้พบการกระทำความผิดทางพินัย นั้น มาตรา ๒๔^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดว่า ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาพบการกระทำความผิดทางพินัย ให้มีหน้าที่แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายนั้น ๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป ประกอบกับข้อ ๗^{๑๗} แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาฯ กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือส่งเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดให้ตามที่จำเป็นก็ได้ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๕^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ จึงอาจขอความร่วมมือจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือส่งเอกสารเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามที่จำเป็นก็ได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว

ประเด็นที่สาม กรณีคนต่างด้าวเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือเป็นผู้กระทำความผิดซึ่งยังไม่ได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยในความผิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีฯ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยจะส่งรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อนำเข้าสู่ระบบบัญชีเฝ้าดู (Watch List) ได้หรือไม่ เห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยส่งรายชื่อคนต่างด้าวดังกล่าวให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อนำเข้าสู่ระบบบัญชีเฝ้าดู (Watch List) และเมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพบตัวบุคคลนั้นจะได้ประสานแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเพื่อดำเนินการตามกฎหมายให้เสร็จสิ้นกระบวนการนั้น เป็นการขอความร่วมมือหรือขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด

^{๑๔}ข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางพินัย เพื่อให้รู้ว่ามี การกระทำความผิดทางพินัยหรือไม่และใครเป็นผู้กระทำความผิด และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเสนอพยานหลักฐานใด ๆ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตน ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ในสำนวนการแสวงหาข้อเท็จจริง

^{๑๖}มาตรา ๒๔ ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาพบการกระทำความผิดทางพินัย ให้มีหน้าที่แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายนั้น ๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป เว้นแต่เป็นความผิดทางพินัยที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีเช่นนั้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

^{๑๗}ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือส่งเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดให้ตามที่จำเป็นก็ได้

^{๑๘}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ตามข้อ ๗^{๑๙} แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาฯ กำหนดไว้ อันเป็นประโยชน์สำหรับการติดตามคนต่างด้าวดังกล่าวและเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีความผิดทางพินัยแก่คนต่างด้าวต่อไปภายในกำหนดอายุความ จึงสามารถกระทำได้

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๙